

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Datum

11 november 2021

Referentie

[REDACTED]

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief TK
2. Conceptregeling
3. Nota ter aanbieding subsidieregeling d.d. 23 juni 2021

Kopie voor

Reeds afgestemd met
DE

Aantal pagina's

1

nota

Voorhang subsidieregeling gender- en lhbti+-gelijkheid

Gevraagde besluit

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met bijgevoegde regeling, maar deze nog niet te ondertekenen (omdat sprake is van verlenging van een subsidieregeling, mag de regeling niet worden gepubliceerd voordat de Tweede Kamer 30 dagen de tijd heeft gekregen om op het ontwerp te reageren),
- de brief te ondertekenen waarmee het ontwerp aan de Tweede Kamer wordt gezonden (na verstrijken van de termijn wordt de regeling nogmaals aan u voorgelegd, dan ter ondertekening).

Aanleiding

De Subsidieregeling gender- en LHBTI-gelijkheid 2017–2022 vervalt per 1 januari 2022. Door middel van een nota ter aanbieding van de subsidieregeling d.d. 23 juni 2021 bent u geïnformeerd over de nieuwe Subsidieregeling gender- en LHBTI+-gelijkheid 2022-2026. Een subsidieregeling die strekt tot het verstrekken van subsidie onder hoofdzakelijk dezelfde voorwaarden voor overwegend dezelfde activiteiten als van een vervallen subsidieregeling dient gedurende 30 dagen te worden voorgehangen bij de Tweede Kamer, voordat zij kan worden vastgesteld. De verlenging zal u na afloop van deze voorhang ter ondertekening worden voorgelegd.

Samenvatting van de brief

De bijgesloten conceptregeling betreft de Subsidieregeling gender- en LHBTI+-gelijkheid 2022-2026. In de toezendingsbrief aan de Tweede Kamer biedt u de conceptregeling aan voor de voorhang.

Nota ter aanbieding subsidieregeling

Aan: MOCW

Directie Emancipatie

Van

Datum

13 september 2021

Referentie

Afgestemd met

WJZ, FEZ

Kopie voor

Aantal pagina's

9

nota

Subsidieregeling gender- en LHBTI-gelijkheid 2022–2026

Gevraagde besluit

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met het voorstel door de regeling en de bijbehorende toelichting te ondertekenen,
- deze nota te paraferen en uw paraaf van een datum te voorzien.

De regeling wordt vervolgens aangeboden voor publicatie in de Staatscourant, en treedt in werking met ingang van 1 januari 2022

Samenvatting van de regeling

De nieuwe subsidieregeling 2022-2026 zal op hoofdlijnen hetzelfde zijn als de regeling uit 2017. Er zullen drie soorten subsidies verstrekt kunnen worden: 2 instellingssubsidies voor de erfgoedfunctie, 8 instellingssubsidies en daarnaast projectsubsidies.

- Vanwege het belang van het onderhouden van het maatschappelijke erfgoed en de archieffunctie ten behoeve van de geschiedenis van de emancipatiebeweging voor vrouwen en lhbtj-personen in Nederland is ervoor gekozen maximaal twee erfgoedsubsidies in de vorm van een instellingssubsidie te verstrekken voor louter het bewaren, onderhouden en waar nodig uitbreiden van de archieven. Er wordt momenteel een onderzoek uitgezet om de kosten hiervoor in kaart te brengen.
- Aan het begin van de subsidieperiode zal het maatschappelijk middenveld worden gevraagd zich te verenigen in allianties en met het opstellen van een theory of change een aanvraag te doen. Na beoordeling zal met 8 allianties zal een strategisch partnerschap worden aangegaan. Aan deze allianties wordt een instellingssubsidie verleend voor de periode van 1 januari 2023 t/m 31 december 2027 (vijf jaar). Hiernaast kunnen geen instellingssubsidies worden verstrekt. De organisaties worden via een tender procedure geselecteerd.
- Daarnaast zal de mogelijkheid voor het aanvragen van een projectsubsidie blijven bestaan. Hierdoor kan DE inspelen op actualiteiten, kleinere partijen de kans geven een financiële bijdragen te krijgen bij activiteiten die binnen het beleid passen, innovaties steunen en in zijn algemeenheid de ruimte te houden naast grote instellingssubsidies ook projecten te kunnen steunen. De aanvraag hiervoor zal minder

administratieve lasten met zich meebrengen en gedurende de hele subsidie periode ingediend kunnen worden.

Bijlage met informatie over de regeling

- Subsidieregeling gender- en lhbtj-gelijkheid 2017-2022 inclusief toelichting
- Procevaluatie strategische partnerschappen in het emancipatiebeleid (Verwey Jonker Instituut)

1. Wat is het probleem en de aanleiding voor de subsidieregeling?

Op 1 januari 2022 vervalt de huidige subsidieregeling van de directie Emancipatie. Er wordt gekozen voor een nieuwe regeling met een looptijd van 5 jaar die qua opzet grotendeels overeenkomt met de huidige regeling.

Huidige regeling

De huidige subsidieregeling gaat uit van twee soorten subsidies: instellingssubsidies die eenmalig voor een periode van vijf jaar worden verleend en alleen bij aanvang van de subsidieperiode kunnen worden aangevraagd en projectsubsidies die korter lopen en gedurende de hele termijn van de subsidieregeling kunnen worden aangevraagd.¹

Voor wat betreft de instellingssubsidie geldt dat het maatschappelijk middenveld gevraagd werd samenwerkingen aan te gaan in allianties op een aantal overkoepelende onderwerpen, die dan ondersteund door een *theory of change* een aanvraag kunnen doen. Met de beste acht allianties die in belangrijke mate het emancipatieveld beslaan werd een samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor de periode van vijf jaar. Voor diezelfde periode is aan hen een instellingssubsidie verleend. Door de verlening direct voor vijf jaar te verstrekken, wordt een grote mate van zekerheid geboden en kunnen de allianties zich goed op de langere termijn richten. Bovendien is meer samenhang bereikt tussen de activiteiten van de organisaties in de emancipatie infrastructuur, is de samenwerking tussen overheid en maatschappelijke organisaties versterkt en is er een betere onderbouwing gekomen van hoe de gewenste uitkomsten en resultaten kunnen worden bereikt door middel van de ingezette interventies, dit alles conform een *theory of change*.

Projectsubsidies zijn volgens de toelichting bedoeld om te kunnen blijven inspelen op de actualiteit en om ruimte te houden voor vernieuwing. De kosten voor de uitvoering van projecten die in belangrijke mate bijdragen aan het realiseren van gender- en lhbtj-gelijkheid kunnen via deze weg gefinancierd worden.

---

¹ De opzet van de huidige subsidieregeling is voortgekomen uit de beleidsdoorlichting 2011-2014 en gesprekken met verschillende departementen en instellingen. Op het terrein van subsidiebeleid werd ingezet op meer inhoudelijke sturing op doelen en strategieën van het emancipatiebeleid bij subsidieaanvragen en meer aandacht voor de samenhang tussen projecten en verschillende interventieniveaus.

De huidige subsidieregeling (2017 – 2022) is geëvalueerd in een procesevaluatie door het Verwey Jonker Instituut.² De subsidieregeling is voornamelijk positief bevonden, zoals blijkt uit de evaluatie. De aanbevelingen die zien op de nieuwe subsidieregeling worden meegenomen in het voorstel (zie hieronder).

Nieuwe regeling

De nieuwe regeling zal op hoofdlijnen hetzelfde zijn als voorgaande regeling. De positieve punten die ook uit de procesevaluatie naar voren komen, zullen worden behouden: het werken met allianties heeft geleid tot meer focus en stroomlijning, en tot minder versnippering van subsidiegeld en het werken met de theory of change helpt bij het nadenken over gezamenlijke doelen en bij de voortgang in de uitvoering.

Verder wordt voorgesteld de functies en onderwerpen uit de huidige regeling te behouden, omdat deze voldoende ruimte bieden voor zowel politieke keuzes van de volgende minister als voor de door het maatschappelijk middenveld gesignaleerde onderwerpen.

Er zullen een aantal wijzigingen worden doorgevoerd. Deels op grond van eigen ervaringen, deels op grond van de procesevaluatie. Verder kan onderscheid gemaakt worden tussen een aantal fundamentele wijzigingen en een aantal kleinere, vooral praktische veranderingen.

Fundamentele aanpassingen

- Er wordt voorgesteld de erfgoedfunctie (inclusief bibliotheekfunctie) niet langer worden ingepast in de instellingssubsidie met allianties, maar worden opgenomen in een aparte vorm van instellingssubsidie. Het onderhouden en bijhouden van de archieven met betrekking tot vrouwen- en lhbt-emanipatie wordt gezien als de basis voor het werk op het gebied van gender- en lhbt-gelijkheid in Nederland en dat uitgangspunt verhoudt zich slecht met een alliantiestructuur en subsidieverlening voor 5 jaar.
- Er wordt voorgesteld de aanmelding voor een instellingssubsidie als alliantie in twee fasen op te knippen. Potentiële allianties zullen een aanvraag doen op hoofdlijnen in de eerste fase en een theory of change opstellen in de tweede fase, waarvoor zij door DE een vaste vergoeding ontvangen. Met het onderzoeksteam zal worden bekeken welke stukken in fase 1 aangeleverd moeten worden om een eerste selectie te kunnen maken.
- Er zal worden gekeken hoe de samenwerking tussen allianties versterkt kan worden. Niet alleen door het organiseren van een jaarlijkse bijeenkomst voor alle allianties, maar bijvoorbeeld ook door het opnemen

---

² N. Hermens, M. Out en M. Van der Klein, 'Procesevaluatie strategische partnerschappen in het emancipatiebeleid: Synergie in en met allianties' Verwey Jonker 2020: Utrecht.

van een verplichting de activiteitenplannen met elkaar te delen in de strategische partnerschapsovereenkomst.

- Waar mogelijk zal meer met formats gewerkt gaan worden, bijvoorbeeld bij het aanleveren van een activiteitenplan, het aanleveren van de jaarlijkse verantwoording en de eindevaluatie. Dit zal in overleg met de directie, het maatschappelijk middenveld en vooral ook het onderzoeksteam gebeuren.

Praktische aanpassingen

- De aanmeldtermijnen zullen zodanig worden ingesteld dat deze niet te dicht op de datum voor de eindverantwoording voor de huidige allianties ligt, maar dat er nog voldoende tijd is voor DE om de aanvragen te beoordelen. De termijn voor het aanleveren van de jaarlijkse verantwoording zal worden verschoven, omdat veel partijen aangeven moeite te hebben voor 1 april een accountantsverklaring te ontvangen (die op dat moment voor bijna alle bedrijven in Nederland hetzelfde moeten doen).
- Er zal in de strategische partnerschapsovereenkomst worden opgenomen dat jaarlijks ten minste 1 gesprek plaatsvindt met de accounthouder en alle organisaties in een alliantie.
- Voor de allianties zal een samenwerkingsplan bij de aan te leveren stukken gaan behoren, zodat partijen hier vooraf meer over nadenken.
- Er zal voor de projectsubsidies worden gekeken wat een eerlijk maximaal uurtarief is, aansluitend op de Handleiding OverheidsTarieven (HOT)

2. Wie zijn betrokkenen?

Betrokken partijen:

Intern

- Expertise Centrum Subsidies
- WJZ, FEZ
- DUS-I
- Adviescollege Toetsing- en Regeldruk

Extern

Partners die in aanmerking komen voor de strategische partnerschappen en projectsubsidies zijn (Nederlandse) maatschappelijke instellingen (al dan niet in alliantievorm) met bewezen kennis en ervaring op het gebied van gender en seksuele diversiteit.

In de subsidieregeling 2017 – 2022 is een strategisch partnerschap aangegaan met de volgende allianties:

- Act4Respect (Rutgers & Atria)
- Bronnen van verandering (Atria)

- Gedeelde trots, gedeeld geluk (COC, Transgender Netwerk Nederland, NNID)
- Gezondheidszorg op maat (WOMEN Inc., COC, Rutgers)
- LHBTI Heritage (IHLIA)
- Samen werkt het (WOMEN Inc., Movisie, Wo=Men, Proefprocessenfonds Clara Wichmann, NVR)
- Verandering van binnenuit (Movisie & Consortium Zelfbeschikking)
- Werk.en.de Toekomst (Atria, VHTO, Emancipator, NVR)

Deze allianties hebben de mogelijkheid zich opnieuw aan te melden voor de subsidieregeling 2022 – 2027. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid voor nieuwe allianties om zich aan te melden. De directie emancipatie zal actief deze boodschap uitdragen bij partijen die nu wel al een projectsubsidie ontvangen, maar nog geen instellingssubsidie en bij partijen met wie nu nog geen subsidierelatie bestaat, maar die wel in het veld van emancipatie werkzaam zijn.

Het doel is om zo goed mogelijk alle geïnteresseerde partijen van voldoende informatie te voorzien om tijdig een aanvraag te doen, zodat de procedure optimaal ingezet wordt de beste allianties op de onderwerpen te vinden.

3. Wat is het doel van de subsidieregeling?

OCW streeft ernaar de beleidsdoelstellingen ten aanzien van gender en LHBTI-gelijkheid te verwezenlijken. De focus ligt hierbij op drie thema's: sociale veiligheid, arbeid en genderdiversiteit en gelijke behandeling. Om deze doelstellingen te behalen, is een goede, duurzame samenwerking met maatschappelijke instellingen van groot belang. Het verstrekken van instellingssubsidies is een goed instrument om instellingen te ondersteunen bij het uitvoeren van hun activiteiten in het bereiken van de gezamenlijke beleidsdoelen op langere termijn. Het verstrekken van projectsubsidies draagt hieraan eveneens bij en is verder geschikt in te spelen op nieuwe actualiteiten en meer innovatieve oplossingen te steunen.

Deze vernieuwde subsidieregeling bevat de nadere invulling en grondslag om subsidie te verstrekken aan maatschappelijke instellingen en strategische partnerschappen aan te gaan voor de emancipatie-infrastructuur met maximaal acht instellingen of allianties die zich specifiek richten op het bevorderen van vrouwenemancipatie c.q. gendergelijkheid en gelijkheid op seksuele oriëntatie, genderidentiteit en geslachtskenmerken in de Nederlandse samenleving, voor de periode 2022 – 2027.

4. Waarom een subsidieregeling en geen ander instrument?

Er is gekozen voor een subsidieregeling vanwege de volgende aspecten:

- Het bereiken van gendergelijkheid in de Nederlandse samenleving kan niet vanuit de centrale overheid opgelegd worden. Het is juist van belang initiatieven in de maatschappij te stimuleren, omdat daar de kennis en kunde zit. Het is wel van belang hierop sturing en stroomlijning op

strategisch niveau te behouden. Daarom is subsidieverstrekking het juiste instrument.

- Het verstrekken van subsidies is een goed instrument om organisaties te ondersteunen bij het uitvoeren van hun activiteiten in het bereiken van de gezamenlijke beleidsdoelen.
- De huidige subsidieregeling moet vernieuwd worden.
- Uit de procesevaluatie is gebleken dat de subsidieregeling 2017 – 2022 overwegend effectief is geweest in het behalen van de beoogde doelen meer focus, sturing en samenhang.

5. Wat is de grondslag voor de subsidieregeling?

- Artikel 4 en 5 wet overige OCW subsidies
- Artikel 1.3 en 2.1 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

6. Is geen sprake van verboden staatssteun?

De subsidieregeling zal door het ECS en het staatssteunteam gecontroleerd worden. Vooralsnog kan hierover wel het volgende aangegeven worden.

De subsidieregeling gaat over financiering van activiteiten door de rijksoverheid (dus afkomstig van overheidsmiddelen). Voor de overige vier criteria moet er onderscheid worden gemaakt tussen de instellingssubsidies en de projectsubsidies.

Instellingssubsidies

De Auditdienst Rijk (ADR) heeft de uitgaven in 2019 gecontroleerd en geoordeeld dat de subsidies op basis van deze regeling geen staatssteun zijn. Naar het oordeel van de ADR zijn de subsidies niet selectief omdat de directie voorafgaand aan het openstellen van de regeling een afdoende marktverkenning heeft uitgevoerd. De geldigheidsduur van die marktverkenning strekt volgens de ADR tot het einde van de regeling.

Het ligt in de lijn der verwachting dat met het doorlopen van dezelfde procedure, inclusief het actief benaderen van partijen met wie nu nog geen (instellings)subsidierelatie bestaat, tot dezelfde conclusie kan worden gekomen: de instellingssubsidies vormen geen verboden staatssteun.

Projectsubsidies

Omdat de projectsubsidies voor een grote verscheidenheid aan activiteiten kunnen worden aangevraagd en verstrekt, is het op voorhand niet mogelijk te oordelen over staatssteun. In beginsel worden subsidies enkel verstrekt als alle opbrengsten in de vorm van rapporten, richtlijnen, actieagenda's, bijeenkomsten etc. gratis beschikbaar zijn voor het grotere publiek. Het grootste deel van de activiteiten is bovendien dusdanig op de Nederlandse maatschappij gericht en is voor Nederlandse partijen al niet rendabel, waardoor over het algemeen er geen

interesse is van organisaties in andere lidstaten om deze activiteiten op te pakken. Uiteraard zijn er enkele uitzonderingen.

Het ligt in de lijn der verwachting dat de conclusie zal zijn dat de regeling zelf geen verboden staatssteun inhoudt, maar dat vooraf aan het verlenen van een projectsubsidie een controle op het afwezig zijn van verboden staatssteun zal moeten worden uitgevoerd om ieder risico te vermijden.

7. Van welk USK-arrangement is sprake en hoe is de verantwoording?

Voor de (beide soorten) instellingssubsidies zal worden uitgegaan van de niet-onderwijsinstellingen / niet-bekostigde onderwijsinstellingen arrangement 3:

Arrangement/bedrag	Verstrekking	Verantwoording
USK 3 €125.000 of meer	Verlenen en vaststellen	Over activiteiten (bv. activiteitenverslag) én financiën + melding

Voor de projectsubsidies die beneden dit bedrag vallen, maken we gebruik van het lagere verantwoordingsregime, dat wil zeggen:

Arrangement/bedrag	Verstrekking	Verantwoording
USK 2 €25.00-€125.000	Verlenen en vaststellen	Over activiteiten (bv. activiteitenverslag) + melding

8. Risicoanalyse

De voorgestelde subsidieregeling brengt relatief weinig risico's met zich mee. De instellingssubsidie staat immers open voor maximaal 8 allianties en enkel aan het begin van de regeling. Voor de projectsubsidies geldt dat deze alleen verleend kunnen worden voor zover passend binnen het kabinetsbeleid, waaronder ook de hoogte van de begroting voor de directie emancipatie valt.

Voor het overige zijn de volgende risico's gesignaleerd:

- De instellingen in een alliantie spreken een hoger begroot bedrag af dan noodzakelijk is voor het uitvoeren van de activiteit. Dit lijkt met name een theoretisch risico. Ten eerste is de aanvraag slechts een begroting, mogen onder- en overbestedingen over de jaren gespreid worden. Ten slotte wordt bij de verantwoording een accountantscontrole gevraagd die zal moeten nagaan of de opgevoerde kosten daadwerkelijk gemaakt zijn. Ten slotte wordt bij de projectsubsidies een maximum uurtarief gehanteerd, zodat het risico verder gemitigeerd wordt.
- De gesubsidieerde activiteiten worden niet uitgevoerd. Het risico hierop is erg laag, omdat het gaat om een veld met zowel zeer betrokken als professionele partijen. Uiteraard zijn er altijd externaliteiten (corona als

recent voorbeeld) die kunnen nopen tot het schrappen van activiteiten. , De afgelopen jaren is dit echter slechts mondjesmaat voorgevallen en zijn de kosten zo goed als altijd terugbetaald. Het niet verder bevoorschotten dan 80% van de subsidie mitigeert dit risico nog verder in die zin dat eventueel een lagere vaststelling enkel hoeft te leiden tot het niet uitbetalen van de overige 20%.

- Een lager vastgestelde subsidie wordt niet terugbetaald. Het risico hierop is erg laag. Zie hierboven.
- De uitgevoerde activiteiten hebben onvoldoende invloed op het bevorderen van gender- en lhbti-gelijkheid in de Nederlandse samenleving. Het risico hierop is van onbekende grootte. Omdat we te maken hebben met maatschappelijke problematiek met veel facetten waar veel verschillende departementen, lagere overheden, private partijen en individuen hun invloed op uitoefenen, is niet in cijfer aan te geven in welke mate het beleid exact bijdraagt aan de bevordering van onze beleidsdoelen. Om dit risico te mitigeren wordt aan de alliantie gevraagd hun theory of change te evalueren middels een tussenevaluatie. De uitkomst is niet van invloed op de subsidieverstrekking, maar kan worden ingezet om activiteiten bij te sturen en/of voor de toekomst te informeren.
- De daadwerkelijk gemaakte kosten voor het opstellen van een Theory of Change zijn lager dan het vaste bedrag dat zal worden gedekt. Hiermee is rekening gehouden

9. Wat zijn de kosten?

De nieuwe subsidieregeling brengt geen veranderingen van de begroting voor emancipatie met zich mee.

10. Overige aspecten/planning

De nieuwe regeling moet per 1 januari 2022 in werking treden. Het beoogde tijdspad is als volgt:

- Maart t/m juni 2021: nota ter aanbieding subsidieregeling
- Juni 2021: accorderen nota door ECS
- Juni en juli 2021: ontwerpen van regeling onderliggende besluiten
- 27 juni 2021: deadline staatssteunanalyse en ECS-behandeling
- Juli 2021: start internetconsultatie, uitvoeringstoets en ATR-toets
- 30 augustus 2021: deadline accordering voorhang door BWL
- 5 september 2021: deadline voorhangen Tweede Kamer
- 5 oktober 2021: deadline ondertekening bewindspersoon
- 1 november 2021: deadline plaatsing in Staatscourant
- 1 januari 2022: inwerkingtreding